

תפלת השחר פרק רביעי ברכות

הא א מיי פיד מלי
מפלה הלכה טו ופי
הלכה א (תוס' א"ח סימן
קא ספק א):
כס ב מיי פ"ח מהלכות
מפלה הלכה ג סמג
פסק יט תוס' א"ח סי' כ
ספק יח:
ג ע מיי פ"ד עס הל' טו
מגן עס תוס' א"ח
מ" קא ספק א):
עא ד ר מיי פ"ח עס הלכה
ג י פמג עס תוס'
א"ח סימן קס ספק ג:
עב ו מיי עס הל' טו פמג
עס טור תוס' א"ח סי'
קא:

עג ו ח מיי עס הלכה א'
מגן עס תוס' א"ח
מ" ספק ספק א:
ט (מ"י פ"ח מלי קידוש
החדש הל' ט):
א י מיי פ"ד מלי מפלה
הל' טו פמג עס תוס'
א"ח סי' כג פני ב:
ב כ מיי פ"ח עס הל' ה
ג פמג עס תוס' א"ח
סימן א ספק א):

רבינו חננאל

איתמר רב יצחק בר
אבוהי משום רבי אמי
אין הלכה כר' יהודה
שאמר משום ר' אלעזר בן
עזריה, אלא כרבנן דאמרי
בין חברי עיר כין שלא
בבביר עיר, דעובדא דר' ינאי
מטיע להו, והנמי טעה
ולא הוכיח של ר"ח
בערבית אין מחזירין אותו
מפני וכו' אמר ר' יוחנן
בבביר עיר, חידושיה דרבנן
כבביר אלא טעה ולא הוכיח
בשאר עיר, דעובדא דר' ינאי
מחזירין אותו, שלא טעיה
אין הגבור (שלא ימיתו
אוחי עד שישלם תמלוגן).
וכי ערבית שאין מקדשין
את החדש אלא כיום, אבל
יחיד שלא בבביר חזרו.
כמה ישנה בין שתי
שחרית ותפלה של מוסקין
וכי, חד אפר כדי
שתחזונו דעתו עליו וכו'.
פי' כשעור שחזר איתר
צבור מלכו, כי בעת שעבר
לפני יחזיבה מחבול מפני
הצבור וכשפתחול להתפלל
לכוון לבד להתחונן מסיר
אוחי היתמח מלכו, וכתיב
ואתחנן אחרי ואתפלל, וחד
אמר כדי שתחולל, פירש
כשעור שחזר איתר
מלכו ויכוין לבד לחלות פני
צורו, שימחול לו על כל מה
שפגע עמו, שנה יתור
שיעור מן המתחנן לקבל
פרס, כי ענין ואתחנן כמו
יקבל פרס הוא, שיהיה משה
רבינו ע"ה מתחנן, אבל ענין
יחולל כשפתחול לצורך
דבר צורו כתיב ותחיה.
ירושלמי: כמה ישנה בין
תפלה לתפלה כדי הילוך
ארבע אמות, מליק פ"ד
ל"ש

ס"ה א"ן הלכה כרבי יהודה שאמר
כרבנן וכן פסק ר"ח דלהכי מייתי (ב) רבי אמי ור' אסי
שהיו מתפללים צימד כרבנן בני עמודי דגרסי לאשמעין דהלכה
כרבנן: והתניא טעה ולא הוכיח של
אוחי, ל"ג ליה דהא אמרין כסמוך
טעה ולא הוכיח של ר"ח אין מחזירין
אותו לפי שאין מקדשין כו' אי נמי
אי איתא אגב אחריתא נקט ליה:
כמה ישנה בין תפלה לתפלה.
כגון אדם שטעה ורואה
להתפלל שנית וכן בין תפלה שחרית
לתפלה המוסקין: **בדי שתתחזונו**
דעתו עליו, ומפרש צימדלמי דהיינו
כשילך ארבע אמות: **לפי שאין**
מקדשין את החדש כו', פי' לעיל
כריש פרקין (דף כו.) מה שמקשין
ומפיקו ליה משום רשות משום דהיינו
דוקא לעשות מצוה אחרת עוברת
ו"מ דוקא צלילה ראשונה אין
מחזירין אותו לפי שאין מקדשין
החדש צלילה אבל צלילה שניה
מחזירין אותו שכבר מקדש מיום
שלפניו ולא נראה לחלק:

מסתברא מילתא דרב בחדש מלא כלומר שהיה

אוחי שלפניו מלא: דלא יכול לאומרה
עברית של מחר שהוא עיקר והיה
אומר ה"ר יצחק לכל דבר שאמר
חכמים אין מחזירין אותו כגון יעלה
וצב עברית ועל הנסיס לא ימנעיא
אם עקר רגליו (ב) ופסק צבירה
שלאחרת דאין מחזירין אותו אלא
אפילו לא עקר אלא שסיים אותה
צרכה שמקטו צה לאומרה אין
מחזירין אותו ולא נהירא לרבינו
אלתנן דהא חזינו צבירה המזון
דלותן שאמר חכמים מחזירין וגם
אוחין שאין מחזירין שזין היכא דלא
עקר רגליו כדאמר לקמן (דף מט.)
אם שמה של שנת וקיים הצרכה
כולה ועדיין לא התחיל צבירה
הטוב והמטיב אומר צורך אשר
נתן שצמות למנוחה כו' וקאמר
נמי התם אם טעה ולא הוכיח
של ר"ח קודם שעקר רגליו דהיינו
קודם שימחול צרכה הטוב והמטיב
דלוחה קורא עקר רגליו אומר
צורך אשר נתן ראשי חדשים וכו'
אלתנן היכא דלא עקר אלו ואלו
שזין ואם עקר רגליו שהתחיל
צבירה הטוב והמטיב של שנת
חזרו לראש ושל ר"ח מעשות לא יוכל
לתקון והכי נמי יחזור (ו) צלותה
צרכה אם לא התחיל צבירה
שלאחרת. ומיהו אין ראיה מהתם
דשאני התם צבירה המזון שכבר
צריך ג' צבירות וצרכה הטוב והמטיב
לאו דלוריתא היא על כן אין מחזירין
אותו לגמרי כי אין דומה עס הפסק
כל קד ואין להביא ממנו ראיה ל"ח
צרכות דאם יחזיכוהו צביר שאין לו
לחזור הוי כמו הפסקה ועוד דאין
להביא ראיה לכאן דלס היית אומר
היכא שלא עקר רגליו צ"ח צרכות
שהיה לו לחזור אי"כ היה צריך לחזור
לצ"ח ואין זה הנוה"ק ומיהו אומר כ"י דראה את ר"ח

בנהדרעא לבר מההוא יומא דאתא פולמוסא
דמלכא למתא ואמרדו רבנן ולא צלו וצלי
לי ביחיד והואי יחיד שלא בחבר עיר יתיב
רבי חנינא קרא קמיה דר' ינאי ויחיב וקאמר
הלכה כר' יהודה שאמר משום ר' אלעזר בן
עזריה א"ל (פ) פוק קרא קראיך לברא דאין
הלכה כרבי יהודה שאמר משום רב"ע א"ר
יוחנן אני ראיתי את רבי ינאי וצלי והדר צלי
א"ל רבי ירמיה לר' יורא "ודילמא מעיקרא
לא כוון דעתיה ולבסוף כוון דעתיה א"ל חזי
מאן נברא רבא דקמסחיד עליה: (ו) אמי
ור' אסי יאע"ג דהוה להו תליסר בי כנישתא
במבריא לא הוה מצלו אלא ביני עמודי היכא
דהוה גרסי איתמר רב יצחק בר אבדימי משום
רבינו אמר הלכה כר' יהודה שאמר משום
רב"ע ר' חייא בר אבא צלי והדר צלי א"ל
רבי יורא מאי טעמא עביד מר הכי אילימא
משום דלא כוון מר דעתיה והאמר ר"א
לעולם ימוד אדם את עצמו אם י"כ יכול לבוין
את לבו יתפלל ואם לאו אל יתפלל אלא דלא
אדבר מר דריש ירחא והתניא טעה ולא
הוכיח של ר"ח (א) (ב) בערבית אין מחזירין אותו
מפני שיכול לאומרה בשחרית יבשחרית אין
מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה במוסקין
(ב) במוסקין אין מחזירין אותו מפני שיכול
לאומרה במנחה א"ל לאו איתמר עלה א"ר
יוחנן ובצבור שגו: כמה ישנה בין תפלה
לתפלה רב הונא ור"ח חד אמר כרבי
שתחזונו דעתו עליו וחד אמר כדי שתחולל
דעתו עליו מאן דאמר כדי שתחזונו דעתו
עליו דכתיב ואתחנן אל ה' ומ"ד כדי שתחולל דעתו עליו דכתיב ויחול
משה אמר רב ענן אמר רב יטעה ולא הוכיח של ר"ח ערבית אין מחזירין אותו
לפי שאין בית דין מקדשין את החדש אלא כיום אמר אממיר מסתברא מילתא
דרב בחדש מלא אבל בחדש חסר מחזירין אותו א"ל רב אשי לאממיר מכדי
רב טעמא קאמר ב"ה לי חסר ומה לי מלא אלא לא שגא:

הדרן עלך תפלת השחר

בכבוד ראש. הכנעה: שזין טעה
אחס. צמקוס שגאו להתפלל:
גמ' אשמוס אל היכל קדשך
ציראסך. מתוך רצאה: מליין נפשיה
מקשט עלמו צבדיו: עבדו אס ה'
ציראס. מפלה שהיא לנו צמקוס
עבודה עשו אותה ציראס: (ט) ככל
עלז יהיה מוסר. כשאלס מראה
את עלמו עזב יהיה לו סכר: דהוה
קא צדס טובא. יומר מדלי ונראה
כפוקס עול: תפילין מנחנא. וסס
עדות שממלת קוני ומסרמוי עלי:
כסא

הדרן עלך תפלת השחר

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש חסידים הראשונים היו שוהין
שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים אפי' המלך
שואל בשלומו לא ישיבנו ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק: גמ' מנא
ה"מ א"ר אלעזר דאמר קרא ה' יהי נפש ממאי דילמא חנה שאני דהוה
מרירא לבא טובא אלא א"ר יוסי בר' חנינא מהכא יואני בר' חסדן אבא
ביתך אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך ממאי דילמא דוד שאני דהוה
מצער נפשיה ברחמי טובא אלא אמר ר' יהושע בן לוי מהכא השתחוו
לה' בהדרת קדש אל תקרי בהדרת אלא בהדרת ממאי דילמא לעולם אימא
לך הדרת ממש כי הא דרב יהודה יהוה מציינ נפשיה והדר מצלי אלא א"ר
נחמן בר יצחק מהכא עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה ב"מאי וגילו ברעדה
א"ר אדא בר מתנא אמר רבבה במקום גילה שם תהא רעדה אביי הוה
יתיב קמיה דרבבה חזייה דהוה קא בדה טובא אמר וגילו ברעדה כתיב
א"ל אנא תפילין מנחנא ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' יורא חזייה דהוה קא
בדה טובא אמר ליה 'בכל עצב יהיה מותר כתיב א"ל אנא תפילין מנחנא
מר בריה דרבינא עבד הלולא לבריה חזנהו לרבנן דהוה קבדחי טובא
אייתי

הדרן עלך תפלת השחר

אל תקרי בהדרת אלא בהדרת. תימה אמאי לא מוכח צדקיה מדכתיב בתריה חלו מלפניו כל הארץ וי"ל היינו קרא דכתיב
בזמורו הכו לה' בני אלס ומהוה קרא צבי להוכיח צמקת מגילה (דף כ): שאומרים אבות וצבירות וקדושת השם ו"ח
צרכות מקטו כנגד האזכרות ומשום הכי דייק מאוחו קרא שצמקו צלותה אצל אותו דמילו וגו' אינו כמזו צלותה פרשה:
איימי

כנדרעא. לפי שיש צבור והשליח פוטרני: פולמוסא. חיל:
דללי וסדר ללי. ולמה ליה צ' תפלות אלא אחת של שחרית ואחת של
מוסקין ש"מ לית ליה דראצ"ע: ודילמא מעיקרא לא כוון דעסיה.
ומתווייהו דשחרית: מאן נברא רבא דקמסחיד עליה. רבי יוחנן
שהעיד על הדבר יפה דקדק שצביל
תפלת המוסקין הימה: משום רבינו.
רבי: (ט) צבור שגו. דאין מחזירין משום
דשמע ליה מש"ס ואיכא מקתא הזכרה
אצל צימד צריך לחזור. ובה"ג מפרש
לה צ"ש משום טימא לזכורא אצל
יחד דער: טעה ולא הוכיח במוסקין.
שהתפלל אחת חזון: כמה ישנה
בין תפלה לתפלה. מי שיש עליו
לחזור ולהתפלל או משום דטעה או
משום מוסקין כמה ישנה בין זו לזו:
שספוקין. שמהא דעמו מיושנת
לערוך דצרו צלשון מחנה: שספוקין.
לשון חילוי. והיא היא אלא צלישנא
צעלמא פליגי: חדש מלא. כשהחדש
שעבר מלא עושין ר"ח ג' ימים
הלך יכול לאומרה למחר דערבית
של מחר ר"ח גמור יותר מן הראשון:
מכדי טעמא קאמר. שאין מקדשין
את החדש צלילה:

הדרן עלך תפלת השחר

בכבוד ראש. הכנעה: שזין טעה
אחס. צמקוס שגאו להתפלל:
גמ' אשמוס אל היכל קדשך
ציראסך. מתוך רצאה: מליין נפשיה
מקשט עלמו צבדיו: עבדו אס ה'
ציראס. מפלה שהיא לנו צמקוס
עבודה עשו אותה ציראס: (ט) ככל
עלז יהיה מוסר. כשאלס מראה
את עלמו עזב יהיה לו סכר: דהוה
קא צדס טובא. יומר מדלי ונראה
כפוקס עול: תפילין מנחנא. וסס
עדות שממלת קוני ומסרמוי עלי:
כסא

הדרן עלך תפלת השחר

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש חסידים הראשונים היו שוהין
שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים אפי' המלך
שואל בשלומו לא ישיבנו ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק: גמ' מנא
ה"מ א"ר אלעזר דאמר קרא ה' יהי נפש ממאי דילמא חנה שאני דהוה
מרירא לבא טובא אלא א"ר יוסי בר' חנינא מהכא יואני בר' חסדן אבא
ביתך אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך ממאי דילמא דוד שאני דהוה
מצער נפשיה ברחמי טובא אלא אמר ר' יהושע בן לוי מהכא השתחוו
לה' בהדרת קדש אל תקרי בהדרת אלא בהדרת ממאי דילמא לעולם אימא
לך הדרת ממש כי הא דרב יהודה יהוה מציינ נפשיה והדר מצלי אלא א"ר
נחמן בר יצחק מהכא עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה ב"מאי וגילו ברעדה
א"ר אדא בר מתנא אמר רבבה במקום גילה שם תהא רעדה אביי הוה
יתיב קמיה דרבבה חזייה דהוה קא בדה טובא אמר וגילו ברעדה כתיב
א"ל אנא תפילין מנחנא ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' יורא חזייה דהוה קא
בדה טובא אמר ליה 'בכל עצב יהיה מותר כתיב א"ל אנא תפילין מנחנא
מר בריה דרבינא עבד הלולא לבריה חזנהו לרבנן דהוה קבדחי טובא
אייתי

הדרן עלך תפלת השחר

אל תקרי בהדרת אלא בהדרת. תימה אמאי לא מוכח צדקיה מדכתיב בתריה חלו מלפניו כל הארץ וי"ל היינו קרא דכתיב
בזמורו הכו לה' בני אלס ומהוה קרא צבי להוכיח צמקת מגילה (דף כ): שאומרים אבות וצבירות וקדושת השם ו"ח
צרכות מקטו כנגד האזכרות ומשום הכי דייק מאוחו קרא שצמקו צלותה אצל אותו דמילו וגו' אינו כמזו צלותה פרשה:
איימי

בנהדרעא לבר מההוא יומא דאתא פולמוסא
דמלכא למתא ואמרדו רבנן ולא צלו וצלי
לי ביחיד והואי יחיד שלא בחבר עיר יתיב
רבי חנינא קרא קמיה דר' ינאי ויחיב וקאמר
הלכה כר' יהודה שאמר משום ר' אלעזר בן
עזריה א"ל (פ) פוק קרא קראיך לברא דאין
הלכה כרבי יהודה שאמר משום רב"ע א"ר
יוחנן אני ראיתי את רבי ינאי וצלי והדר צלי
א"ל רבי ירמיה לר' יורא "ודילמא מעיקרא
לא כוון דעתיה ולבסוף כוון דעתיה א"ל חזי
מאן נברא רבא דקמסחיד עליה: (ו) אמי
ור' אסי יאע"ג דהוה להו תליסר בי כנישתא
במבריא לא הוה מצלו אלא ביני עמודי היכא
דהוה גרסי איתמר רב יצחק בר אבדימי משום
רבינו אמר הלכה כר' יהודה שאמר משום
רב"ע ר' חייא בר אבא צלי והדר צלי א"ל
רבי יורא מאי טעמא עביד מר הכי אילימא
משום דלא כוון מר דעתיה והאמר ר"א
לעולם ימוד אדם את עצמו אם י"כ יכול לבוין
את לבו יתפלל ואם לאו אל יתפלל אלא דלא
אדבר מר דריש ירחא והתניא טעה ולא
הוכיח של ר"ח (א) (ב) בערבית אין מחזירין אותו
מפני שיכול לאומרה בשחרית יבשחרית אין
מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה במוסקין
(ב) במוסקין אין מחזירין אותו מפני שיכול
לאומרה במנחה א"ל לאו איתמר עלה א"ר
יוחנן ובצבור שגו: כמה ישנה בין תפלה
לתפלה רב הונא ור"ח חד אמר כרבי
שתחזונו דעתו עליו וחד אמר כדי שתחולל
דעתו עליו מאן דאמר כדי שתחזונו דעתו
עליו דכתיב ואתחנן אל ה' ומ"ד כדי שתחולל דעתו עליו דכתיב ויחול
משה אמר רב ענן אמר רב יטעה ולא הוכיח של ר"ח ערבית אין מחזירין אותו
לפי שאין בית דין מקדשין את החדש אלא כיום אמר אממיר מסתברא מילתא
דרב בחדש מלא אבל בחדש חסר מחזירין אותו א"ל רב אשי לאממיר מכדי
רב טעמא קאמר ב"ה לי חסר ומה לי מלא אלא לא שגא:

הדרן עלך תפלת השחר

בכבוד ראש. הכנעה: שזין טעה
אחס. צמקוס שגאו להתפלל:
גמ' אשמוס אל היכל קדשך
ציראסך. מתוך רצאה: מליין נפשיה
מקשט עלמו צבדיו: עבדו אס ה'
ציראס. מפלה שהיא לנו צמקוס
עבודה עשו אותה ציראס: (ט) ככל
עלז יהיה מוסר. כשאלס מראה
את עלמו עזב יהיה לו סכר: דהוה
קא צדס טובא. יומר מדלי ונראה
כפוקס עול: תפילין מנחנא. וסס
עדות שממלת קוני ומסרמוי עלי:
כסא

הדרן עלך תפלת השחר

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש חסידים הראשונים היו שוהין
שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים אפי' המלך
שואל בשלומו לא ישיבנו ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק: גמ' מנא
ה"מ א"ר אלעזר דאמר קרא ה' יהי נפש ממאי דילמא חנה שאני דהוה
מרירא לבא טובא אלא א"ר יוסי בר' חנינא מהכא יואני בר' חסדן אבא
ביתך אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך ממאי דילמא דוד שאני דהוה
מצער נפשיה ברחמי טובא אלא אמר ר' יהושע בן לוי מהכא השתחוו
לה' בהדרת קדש אל תקרי בהדרת אלא בהדרת ממאי דילמא לעולם אימא
לך הדרת ממש כי הא דרב יהודה יהוה מציינ נפשיה והדר מצלי אלא א"ר
נחמן בר יצחק מהכא עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה ב"מאי וגילו ברעדה
א"ר אדא בר מתנא אמר רבבה במקום גילה שם תהא רעדה אביי הוה
יתיב קמיה דרבבה חזייה דהוה קא בדה טובא אמר וגילו ברעדה כתיב
א"ל אנא תפילין מנחנא ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' יורא חזייה דהוה קא
בדה טובא אמר ליה 'בכל עצב יהיה מותר כתיב א"ל אנא תפילין מנחנא
מר בריה דרבינא עבד הלולא לבריה חזנהו לרבנן דהוה קבדחי טובא
אייתי

הדרן עלך תפלת השחר

אל תקרי בהדרת אלא בהדרת. תימה אמאי לא מוכח צדקיה מדכתיב בתריה חלו מלפניו כל הארץ וי"ל היינו קרא דכתיב
בזמורו הכו לה' בני אלס ומהוה קרא צבי להוכיח צמקת מגילה (דף כ): שאומרים אבות וצבירות וקדושת השם ו"ח
צרכות מקטו כנגד האזכרות ומשום הכי דייק מאוחו קרא שצמקו צלותה אצל אותו דמילו וגו' אינו כמזו צלותה פרשה:
איימי

(א) ויבטח מ. (ב) כמות וי. (ג)
(ד) ויחזקו. (ה) לעיל דף ט. (ו)
(ז) מוס' לקמן ל' ד"ה (ח) יתרון.
(ט) ויחזקו ויחזקו לא גרסי וז' ע' טעור ורש"י קמ"ו
ותרי"ג. (י) ויחזקו ד. (יא) ויחזקו
(יב) ד"ה צבור אמר ד"ה עשה. (יג)
ויעזבו רש"י מהפסוק ויחזקו. (יד) כפ"א:
ותרי"ג. (טו) כ"ה כפ"א ויחזקו.
וע"ש.

תורה אור השלם

1. ואתחנן אל ה' כעת
2. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
3. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
4. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
5. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
6. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
7. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
8. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
9. ויחזקו לאמר: דברים ג כג
10. ויחזקו לאמר: דברים ג כג

הגהות הב"ח

- (א) גמ' ולא הוכיח של ר"ח
- (ב) נכדריה וכו' (בשחרית)
- (ג) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (ד) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (ה) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (ו) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (ז) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (ח) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (ט) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'
- (י) חז"ל. וי"כ פ"ח א"ח ז' ז'

גליון הש"ס

מחנ"ג אפי' הפלג. פי' ויחזקו
י"ע ע"כ מוס' ד"ה עס:

הגהות הגר"א

[א] גמ' של ר"ח עברית
י"ע ר"ח ע"כ וי"כ ל"ג אלא
בשחרית אין לו נכד:

מוסף תוספות

א. בחזו"ר ר"ש כתב, וי"ל
דלא שגא כיון שאין ראוי
לקדש בלילה דמה משפט
כיום אף קדוש החדש
כיום לכך אין מחזירין.
ב. בחזו"ר ר"ש הוסיף,
דאין ישר ר"ח בשני ימים.
ג. בחזו"ר ר"ש כתב, אינו
חזור שהיה דומה לזכור כלל.
ד. בחזו"ר ר"ש כתב, ואין
ללמוד מברכה"ז שעושה
ברכה חודשה אחרי בונה
ירושלים שיחזור לעבודה
כאן שחי ברכות.

מוסף רש"י

חזי מאן נברא רבא
דקמסחיד עליה. ראה מנכ
אלס גדול העי עליו, הולל
וזל הכפיד על זמל יפה
סיון דקדק צביר אל נכון
(חז"ל). ביני עמודי. שבת
המדרש נכון עליהם מלמעלה
(ועי' ח).
הדרן עלך תפלת השחר